

סרטים

פליני וזול פליני

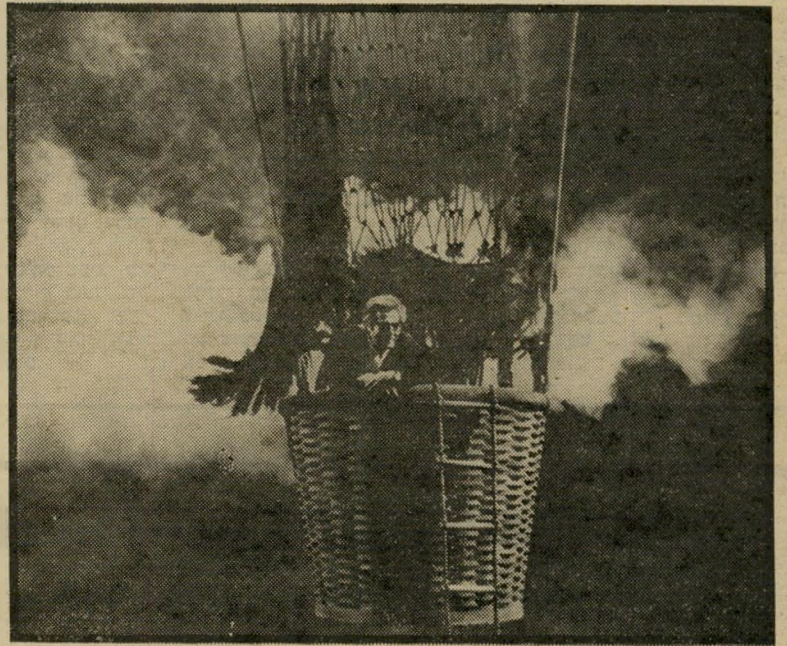
שנה וחצי אחרי שיצא לראשונה את גבולות איטליה מולדתו, עומד סרטו של פדריקו פליני, חזרת תיזמורת, להגיע סוף-סוף גם לישראל. בינתיים גמרו כבר באי-רופה להתוכנן על סרט אחר שלו, עיר הנשים. היום, במבט לאחור, אפשר להיווכח עד כמה חשוב להציג את חזרת תיזמורת, למרות שזהו סרט טלוויזיה, שנעשה כאילו לאחר יד, ולמרות שאיננו ראוותני, גראנדי יוני ומפוצץ, בהתאם לגרומה המקובלת על פליני בשנים האחרונות.

אלה הן מעלותיו של סרט קטן (הוא נמשך רק 72 דקות וצולם תוך כמה שבועות) והן בולטות במיוחד בהשוואה למיפצת עצומת-ממדים כמו עיר הנשים (שנמשך 140 דקות והופק במשך שלוש שנים).

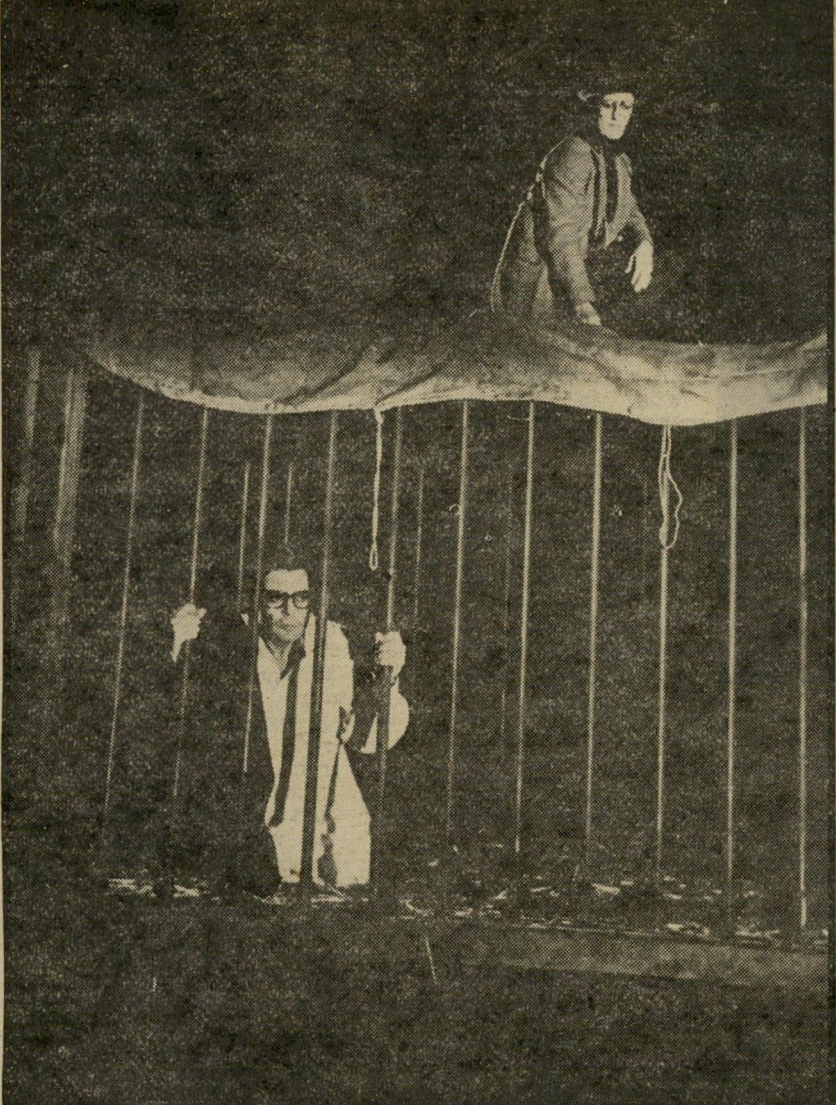
ההבדל המהותי בין שני הסרטים הללו, הוא היחס של פליני עצמו אליהם. יחס זה לא בא לידי ביטוי בראיונות או בהכר

ללא כל קשר עם הסרט, יצא לאור זמן קצר לאחר הצגתו ספר חדש של הבריטי אנתוני בורג'ס (מחבר התפוז המכאני), שבו מושמעת נבואת איוב על השתלטות האנארכיה כתוצאה מן המישטר החברתי השורר היום. נבואתו של בורג'ס היא הרבה יותר שתורה מזו של פליני. לספרו קוראים 1985 ומטרתו להוכיח שלא רודנות של יחיד היא שתמיט שואה על העולם, כפי שהתנבא ג'ורג' אורוול ב-1984, אלא רודנות הרבים. ובכך הוא תמים דעים עם פליני.

המציאות העכורה. פליני נדהם במקצת מן התגובות על חזרת תיזמורת. גם הימין וגם השמאל עיקמו את האף, אחרי שבמשך שנים התפעלו בעקביות מכל יצירותיו, ולו רק משום שהן ניראו להם אמנותיים במלוא מובן המילה. ללא סיכון פוליטי, הם ציפו מפליני למישחה עבה של הפלגות-דימיון עשירות אותה אפשר היה למרוח על נפשם הדווייה מ-אידיאולוגיה. פליני חייב היה לדעתם לעמוד מעל העולם, והנה, איש זה העז לטבול רגליו במימיה העכורים של המציאות ה-

מאסטרויאני — סנאפראז בסיום של „עיר הנשים“ ככפיהו זה פליני טיול דמיוני בעולם היצירה

מארצ'לו מאסטרויאני בתפקיד סנאפראז ב„עיר הנשים“ הסרט הקודר ביותר של פליני

פליני, עיר הנשים הוא טיול דמיוני ביר מבין היחסים של פליני עם המין הנשי. גיבור הסרט, סנאפראז, אותו מגלם הכפיל הקבוע של פליני בסרטים, מארצ'לו מאסטרויאני, נלכד בקסמיה של גברת היושבת מולו ברכבת. הוא הולך בעקבותיה, מגיע לכנס פמיניסטיות שבו מושמעים הביטויים החריפים, הקיצוניים והאבסורדיים ביותר מפי הלוחמות לשיחרור האשה. כמה מהן ששיתפו פעולה עם פליני, האשימו אותו

ממשית, מבלי שהכריז מראש לאיזה מחנה הוא משתייך ונגד מי הוא רוצה להילחם. לכל המתנגדים האלה עתידה עיר הנשים להחזיר את הביטחון. פליני שב לעשות את מה שמצפים ממנו, בצייתנות עייפה במקצת, כאילו נאנח ואמר: „אם זה מה שאתם רוצים, אז בבקשה, ושיבוסם לכם.“ עיר הנשים היא תהנה נוספת במסע שלו לגילוי האשה הנצחית. אם שמונה וחצי היה טיול דמיוני בתוך עולם היצירה של

רוות כלשהם של הבמאי, שהוא שועל-תיקשורת ותיק היודע לשחק את מישחק השיחה העיתונאית מבלי להיכשל בלשונה, אך הוא מתגלה כאשר רואים את הסרטים עצמם.

הרגשת התחדשות. כאשר מתביר ננים בחזרת תיזמורת יש לצופה הרגשת התחדשות, ותחושה שפליני הניח לרגע את רוחות הרפאים האופנתיות שלו, את זכרונות הילדות, את הנשים הנפלאות והאימות, את עולם המיתוסים המיניים והדתיים, ויצא לכיוון חדש. בלי תפאורות ענק, בלי אפורים כבדים, בלי היצורים הקיצוניים שנדרשו בכל סרט להיות עוד יותר גרוטסקים מן הסרט הקודם. תוך הסתפקות באתר-צילום אחד, ללא קישור טים ובלי אורגיות חזותיות, הצליח פליני בסרט זה להגיש משל קצר, תמציתי וחרוף ביותר על העולם שבו אנו חיים.

הוא מסרב אמנם בתוקף לספק פרשנות לסרט, אבל זאת מתבקשת מאלה. מעשה בחזרה של תיזמורת כלשהי, באולם עתיק יומין וספוג היסטוריה, המתחילה בהתנצחחות מנגנים על טיב הכלים שלהם, ממשיכה בהתמודדות הנגנים עם המנצח, וכלה בהתערבות האירגונים המקצועיים להשילת הדימוקרטיה.

מרד נגד המנצח, אנרכיה מוחלטת והי אולם המתמוטט על יושביו מזכירים משום מה את פני איטליה היום, ואולי גם את פניהן של כמה ארצות מתועשות אחרות במערב. מי שתקף את פליני על עמדתו נגד האיגודים-המיקצועיים ועל הרמז שהתי ארגנות הפועלים לפי המודל השגור בימינו יכולה להוליד רק אנדרלמוסיה ודיקטטורה, צריך היה להסכים שבמאי זה הציג את המשל שלו בצורה משכנעת, ועובדה היא.

תחרות יופי לזכרים, אחד המעמדים בעיר הפמיניסטיות הביטויים החריפים, הקיצוניים והאבסורדיים